

DZIENNIK URZĘDOWY WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI

Warszawa, dnia 30 maja 1953 r. Nr 5

TREŚĆ:

DZIAŁ I.

16

UCHWAŁA CAŁEJ IZBY CYWILNEJ SĄDU NAJWYŻSZEGO

zawierająca wytyczne wymiaru sprawiedliwości i praktyki sądowej

Sąd Najwyższy w składzie:

Przewodniczący: p. o. Prezes S. N. W. Święcicki.
Sędziowie S. N.:

M. Lisiewski
dr E. Dobrzański (sprawozdawca)
dr A. Hołowczak
M. Grudziński (współsprawozdawca)
dr S. Szer
dr J. Marowski (współsprawozdawca)
dr S. Gronowski
S. Gross
J. Kamiński
K. Kwapiszewski

przy udziale protokolanta Sędziego Sądu Powiatowego Z. Kołodziejowej w obecności Wiceministra Sprawiedliwości T. Reka oraz Zastępcy Prokuratora Generalnego Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej H. Podlaskiego na posiedzeniu w dniu 6 grudnia 1952 r. rozpoznał w trybie art. 24 § 1 prawa o ustroju sądów powszechnych wniosek Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego o ustalenie przez Sąd Najwyższy wytycznych wymiaru sprawiedliwości i praktyki sądowej w przedmiocie sądowego ustalenia ojcostwa.

Po wysłuchaniu sprawozdania Sędziów Sprawozdawców i Współsprawozdawców oraz wniosków Zastępcy Prokuratora Generalnego Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Sąd Najwyższy ustalił następujące wytyczne wymiaru sprawiedliwości i praktyki sądowej w przedmiocie sądowego ustalenia ojcostwa:

Opieka, jaką Państwo Ludowe otacza dzieci, wskazuje na jego szczególny interes w prawidłowym rozstrzyganiu spraw, od wyniku których zależy dobro i szczęście dziecka. Do rzędu takich spraw zaliczyć należy procesy o ustalenie ojcostwa. Nakłada to na sądy obowiązek takiej dbałości o orzecznictwo w tych sprawach, która odpowiadałaby ich wadze i społecznemu znaczeniu. Obserwacja praktyki sądowej pozwala na wniosek, że nie wszystkie sądy obowiązek ten należycie doceniają. Brak troski o zebranie wyczerpującego materiału dowodowego, niedostatecznie wnikliwa jego analiza, powolność postępowania, błędna wykładnia odpowiednich przepisów prawa — nie są bowiem w tego rodzaju sprawach zjawiskiem odosobnionym.

Celem zapewnienia jednolitości orzecznictwa sądów w sprawach o ustalenie ojcostwa oraz jego zgodności z zasadami praworządności ludowej Sąd Najwyższy uchwalił co następuje:

I. Sądowe ustalenie ojcostwa jest niedopuszczalne (art. 43 k. r.), gdy matka dziecka w czasie jego urodzenia pozostawała w związku małżeńskim albo gdy dziecko urodziło się przed upływem trzystu dni od jego ustania lub unieważnienia, to jest gdy istnieje domniemanie, że dziecko pochodzi od męża matki. Domniemanie takie może być obalone jedynie w drodze powództwa o zaprzeczenie ojcostwa (art. 48 i n. k. r.) i dopiero w razie uwzględnienia takiego powództwa prawomocnym wyrokiem staje się możliwe sadowe ustalenie ojcostwa, to jest stwierdzenie w wyroku, że ojcem dziecka jest inna osoba.

Nie jest również dopuszczalne sadowe ustalenie ojcostwa w stosunku do dziecka, które zostało uznane (art. art. 43 i 47 § 1 k. r.) chyba, że uznanie zostało unieważnione na podstawie art. art. 44 § 1 lub 46 k. r.

Należy wyjaśnić, że i odwrotnie — po ustaleniu ojcostwa prawomocnym wyrokiem sądowym, który z mocy art. 447 k. p. c. ma skutek także w stosunku do osób trzecich, pozbawione byłoby skutków prawnych uznanie dziecka, czy to przez innego mężczyznę, czy też przez tego, którego ojcostwo zostało ustalone.

II. Wyrok ustalający ojcostwo nie tworzy nowego stanu prawnego, lecz stwierdza stan istniejący od chwili poczęcia dziecka. Zgodnie z tą zasadą w razie sądowego ustalenia ojcostwa prawo dziedziczenia służy dziecku już poczętemu w chwili otwarcia spadku po ojcu, choćby urodziło się później (art. 5 § 2 pr. spadk.).

Okoliczność, że ustalenie ojcostwa stwierdza stan istniejący od chwili poczęcia dziecka, nie usprawiedliwia jednak

wniosku, by dopuszczalne było — nietrafnie tolerowane niekiedy w praktyce sądowej — powództwo o ustalenie ojcostwa, a tym więcej wydanie w tym przedmiocie wyroku, w czasie po poczęciu dziecka, a przed jego urodzeniem. Dziecko uzyskuje bowiem zdolność prawną dopiero od chwili urodzenia (art. 6 § 1 przep. og. pr. cyw.) i przed tą chwilą nie może być stroną w procesie w ogóle, a więc i w sprawie o ustalenie ojcostwa. Przepis zaś art. 47 § 1 k. r. nie pozwala na przyznanie matce prawa żądania sądowego ustalenia ojcostwa w takiej sytuacji, w której dziecko jako podmiot praw i obowiązków jeszcze nie istnieje. Po poczęciu dziecka, a przed jego urodzeniem, matka może wystąpić jedynie z żądaniem, przewidzianym w art. 78 k. r. i 876 k. p. c., co nie wymaga jednak ustalenia ojcostwa.

III. Kodeks rodzinny przyznaje prawo żądania sądowego ustalenia ojcostwa tylko dziecku i matce (art. 47 § 1 k. r.), nie nadał natomiast tego prawa ojcu, skoro może on dziecko uznać. Jednakże uznanie dziecka zależy od zgody matki (art. 44 § 1 k. r.), może zaś wyjątkowo zdarzyć się, że matka odmawia wyrażenia tej zgody z przyczyn nie usprawiedliwionych i równocześnie nie chce wytoczyć powództwa o ustalenie ojcostwa ani w imieniu własnym, ani w imieniu dziecka jako jego przedstawicielka ustawowa. Ponieważ ustalenie ojcostwa— poza przypadkami szczególnymi — z reguły służy dobru dziecka, przeto w sytuacji tego rodzaju może zarysować się wyraźna sprzeczność między interesem dziecka, wymagającym ustalenia ojcostwa, a interesem matki. Taki stan rzeczy — w myśl zasad, wynikających z art. 57 § 2 k. r.— uprawniałby władzę opiekuńczą do ustanowienia — z urzędu lub na wniosek domniemanego ojca — kuratora (art. 57 § 3 k. r.), który mógłby wytoczyć powództwo o ustalenie ojcostwa w imieniu dziecka i reprezentowałby je w tym sporze. W takich przypadkach ustalenie ojcostwa mogłoby również nastąpić na podstawie powództwa prokuratora (art. 90 k. p. c.).

IV. Najwięcej błędów w praktyce sądów i rozbieżności orzecznictwa daje się zauważyć na tle wykładni i stosowania przepisu art. 47 § 2 k. r.

Przy ocenie skutków domniemania z art. 47 § 2 k. r. należy przyjąć, że skoro ustawa nie wyłącza dowodu przeciwnego, dowód taki jest dopuszczalny. Dowód ten musiałby jednak obalić domniemanie z art. 47 § 2 k. r., a więc wykazać, że pozwany nie jest ojcem dziecka. Domniemanie ojcostwa będzie zatem obalone, biorąc rzecz przykładowo, gdy zostanie udowodnione na podstawie opinii biegłych, że pozwany w okresie, na który przypada poczęcie, nie miał zdolności zapłodnienia, albo że ojcostwo jego jest wyłączone wobec wyniku dowodu z badania krwi lub też wskutek zestawienia czasu, w którym pozwany obcował cieleśnie z matką dziecka, ze stanem rozwoju dziecka w chwili urodzenia. Ten ostatni przypadek zachodzi na przykład wówczas, gdy pozwany obcował z matką dziecka jedynie na 6 miesięcy przed urodzeniem się dziecka, a przy porodzie zostało stwierdzone ponad wszelką wątpliwość, że dziecko urodziło się w takim stopniu rozwoju, jaki może osiągnąć tylko przy normalnym czasie trwania ciąży.

Jeśli chodzi o dowód z porównania niektórych właściwości krwi dziecka, matki i domniemanego ojca, należy mieć na uwadze, co następuje:

Zdarza się, że sądy odmawiają przeprowadzenia tego dowodu, uzasadniając odmowę tym, że wynik jego jest niepewny lub też, że sporne okoliczności sprawy zostały już dostatecznie wyjaśnione przeprowadzonymi dowodami ze świadków i z przesłuchania stron.

Stanowisko takie jest błędne.

Zasady dziedziczenia niektórych cech krwi, umożliwiające biegłemu wydanie opinii o wyłączeniu ojcostwa, stwierdzone zostały empirycznie, tj. obserwacją i doświadczeniem, na tak obfitym materiale badawczym, że należy je uważać praktycznie za wystarczająco pewne. Postępowa nauka kwestionuje jedynie błędne sposoby interpretacji oraz nieusprawiedliwione uogólnianie zasad dziedziczenia cech krwi i stosowanie ich do innych cech człowieka oraz istot organicznych w ogóle. Dlatego też, jeżeli biegły na podstawie porównania cech krwi wyda opinię, że ojcostwo domniemanego ojca jest wyłączone, wynik takiego dowodu należy w zasadzie uważać za bardziej pewny od dowodów ze świadków i stron, które z natury swej nacechowane są w wyższym stopniu subiektywizmem i mogą okazać się obiektywnie nieprawdziwe.

Pominięcie opinii biegłego, wyłączającej ojcostwo, tylko ze względu na jej sprzeczność z wynikami dowodów ze świadków i z przesłuchania stron, stanowiłoby przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów.

Nie może mieć natomiast istotnego znaczenia w sprawie opinia biegłego, według której przeprowadzony dowód z porównania właściwości krwi ojcostwa nie wyłącza. Oznacza to bowiem, że ojcem dziecka może być każdy mężczyzna o takich cechach krwi, jakie posiada domniemany ojciec.

Odmowa udzielenia krwi do badania, choćby wyrażona przez stronę przed postanowieniem sądu o dopuszczeniu dowodu, nie może mieć wpływu na jego dopuszczenie. Jeśli po dopuszczeniu dowodu strona odmówi udzielenia krwi, sąd rozważy przyczyny odmowy, mając w szczególności na uwadze poziom umysłowy oraz stopień wyrobienia życiowego strony odmawiającej, i na podstawie art. 242 § 2 k. p. c. oceni, jakie znaczenie należy nadać odmowie.

V. Odrębnego omówienia wymaga sytuacja w której zostanie udowodnione, że matka w okresie między 300 — a 180 dniem przed urodzeniem dziecka utrzymywała stosunki cielesne nie tylko z pozwanym, lecz także z innymi mężczyznami.

W odróżnieniu od rozważanego poprzednio (IV) przypadku, w którym domniemanie z art. 47 § 2 k. r. stanowi dostateczny dowód ojcostwa, o ile nie zostanie przez pozwanego obalone, w sytuacji, o której mowa, domniemaniu temu przypisać należy tylko takie znaczenie, że ojcem dziecka jest w każdym razie jeden z mężczyzn, z którym matka utrzymywała stosunki cielesne w okresie poczęcia.

W takich warunkach nie byłoby usprawiedliwione uzależnianie skuteczności obrony pozwanego od obalenia domniemania z art. 47 § 2 k. r., które przemawia nie tylko przeciw niemu, lecz także przeciw innym mężczyznom, objętym zarzutem plurium concumbentium. Równałoby się to bowiem żądaniu pozytywnego udowodnienia przez pozwanego ojcostwa innego mężczyzny, co w obecnym stanie nauki jest z reguły niemożliwe.

Państwo Ludowe ma istotny interes w tym, żeby ustalony został prawidłowo skład rodziny, a więc i ojcostwo mężczyzny, który rzeczywiście jest ojcem dziecka. Za tym przemawia właściwie pojęte dobro dziecka.

Specyfika sytuacji, w której domniemanie ojcostwa z art. 47 § 2 k. r. *formalnie* przemawia przeciw kilku osobom, nakazuje oparcie ustalenia, kto jest ojcem dziecka, nie tylko na domniemaniu przemawiającym przeciw pozwanemu, lecz także na szczególnie wnikliwym i wszechstronnym rozważeniu całokształtu zebranego materiału dowodowego. Wynik takiej oceny uzasadni ustalenie ojcostwa pozwanego, o ile ojcostwo innego mężczyzny nie okaże się bardziej prawdopodobne. W przeciwnym razie powództwo będzie oddalone, co umożliwi skierowanie roszczenia przeciw temu mężczyźnie.

Czy możliwe jest stwierdzenie, że ojcostwo innego mężczyzny jest bardziej prawdopodobne, zależy od okoliczności danej sprawy. Podstawę do takiego stwierdzenia może sądowi dostarczyć np. opinia biegłych, oparta na tym, że obcowanie pozwanego z matką dziecka odbyło się w czasie, w którym według teorii naukowych (Knauss-Ogino) zapłodnienie kobiety jest mniej prawdopodobne, albo w takim czasie, który — przy uwzględnieniu stopnia rozwoju dziecka, w jakim się urodziło — czyni ojcostwo pozwanego nieprawdopodobnym. Już wyżej była mowa o tym, że zestawienie daty obcowania cielesnego ze stopniem rozwoju dziecka w pewnych szczególnych okolicznościach może wykazywać nawet zupełną niemożliwość ojcostwa, w innych może dawać tylko znaczne zmniejszenie prawdopodobieństwa. Za zmniejszeniem prawdopodobieństwa ojcostwa danego mężczyzny może przemawiać też użycie środków przeciwkoncepcyjnych albo jednorazowość stosunku cielesnego odbytego z matką dziecka, gdy innego mężczyznę łączyły z nią stosunki stałe, itp.

VI. Niektóre sądy w sprawach o ustalenie ojcostwa ograniczają się do dowodu z przesłuchania stron, tj. matki dziecka i pozwanego, inne zaś pomijają ten dowód, dopuszczając tylko świadków i oceniając na podstawie ich zeznań, czy zostało ustalone, że matka dziecka obcowała cieleśnie z pozwanym w przewidzianym ustawą okresie poczęcia.

Jedną i drugą praktykę uznać należy za niewłaściwą.

Dowód z przesłuchania stron jest konieczny zarówno wówczas, gdy matka dziecka występuje w sprawie jako strona lub jako ustawowa przedstawicielka dziecka, jak i w przypadku, gdy dziecko jest wyjątkowo zastąpione przez kuratora. Dowód ze świadków może mieć również doniosłe znaczenie; wprawdzie bowiem świadkowie z reguły nie mają bezpośrednich wiadomości o stosunkach cielesnych stron, niemniej jednak często mogą stwierdzić okoliczności istotne dla oceny sprzecznych nieraz zeznań stron lub prowadzące do przyjęcia domniemań faktycznych.

Powaga, z jaką Państwo Ludowe traktuje zagadnienie rodziny, nakłada na sądy w sprawach o ustalenie ojcostwa obowiązek szczególnej dbałości o wykrycie prawdy materialnej. Dlatego, jeśli przyczynić się to może do wykrycia prawdy materialnej, sąd obowiązany jest korzystać z uprawnień przewidzianych w art. 236 § 1 k. p. c. tj. dopuszczać z urzędu dowody i prowadzić dochodzenie w celu ich wykrycia.

Należy zarazem przestrzec sądy przed nie dość starannym prowadzeniem postępowania dowodowego w sprawach o ustalenie ojcostwa, pod wpływem opacznego rozumienia dobra dziecka w ten sposób, że dobro to wymaga, aby dziecko miało jakiegokolwiek ojca, byle był on zdolny do zaspokajania potrzeb jego utrzymania. Przypisywanie bowiem takiego znaczenia pojęciu dobra dziecka kolidowałoby w sposób rażący z interesem Państwa Ludowego w sprawach o ustalenie ojcostwa.

VII. 1. W praktyce sądów zarysowała się różnica zapatrywań na zagadnienie, czy w razie sądowego ustalenia ojcostwa władza rodzicielska służy ojcu z samego prawa, czy też przyznanie jej zależy od orzeczenia sądu.

Wyrażona poprzednio zasada, że wyrok ustalający ojcostwo nie tworzy nowego stanu prawnego, lecz stwierdza stan istniejący, w zestawieniu z treścią art. 56 § 1 k. r. mogłaby prowadzić do wniosku, że osobie, której ojcostwo ustalone zostało w drodze sądowej, władza rodzicielska służy z samego prawa. Wniosek taki przekreśla jednak odmienne unormowanie omawianego zagadnienia w § 3 art. 56 k. r., zgodnie z którym sąd ustalając ojcostwo „orzeka także, c z y ojcu służyć będzie władza rodzicielska". Przepisu tego nie można rozumieć w ten sposób, iż chodzi tu o możność pozbawienia ojca władzy rodzicielskiej, która służy mu z samego prawa, gdyż tam, gdzie ustawodawca chciał przewidzieć dla sądu takie uprawnienie (art. 438 k. p. c.), wypowiedział się co do tego wyraźnie. Z treści zatem art. 56 § 3 k. r. wynika, że w razie sądowego ustalenia ojcostwa, kwestia przyznania ojcu władzy rodzicielskiej pozbawiona jest decyzji sądu, który winien o tym orzec w wyroku. O takim rozwiązaniu zagadnienia władzy rodzicielskiej w razie sądowego ustalenia ojcostwa zadecydowała niewątpliwie zasada, że wykonywanie tej władzy odpowiadać musi dobru dziecka i interesowi społeczeństwa (art. 54 k. r.). Ustawodawca kodeksu rodzinnego nie mógł bowiem w tym wypadku przyznać ojcu władzy rodzicielskiej z samego prawa, a tym samym obdarzyć go pełnym zaufaniem w zakresie prawidłowego wykonywania władzy rodzicielskiej, skoro sam fakt uchylania się od dobrowolnego uznania ojcostwa i dopuszczenia do procesu w tym przedmiocie musiał wywoływać uzasadnioną wątpliwość co do celowości takiej decyzji.

2. Przytoczone wyżej rozważania prowadzą do wniosku, że rozstrzygnięcie o władzy rodzicielskiej wymaga wzmożonej kontroli ze strony sądu ustalającego ojcostwo, który władzę rodzicielską powierzy ojcu wówczas tylko, gdy przemawiają za tym przesłanki utwierdzające w przekonaniu, że władza ta wykonywana będzie „jak tego wymaga dobro dziecka i interes społeczeństwa". Potrzebę szczególnie wszechstronnej i wnikliwej oceny całokształtu okoliczności sprawy uzasadnia zwłaszcza okoliczność, że w tym wypadku orzeczenie o władzy rodzicielskiej ojca oparte będzie na przewidywaniach co do tego, jak ukształtuje się w przyszłości stosunek ojca do dziecka (por. art. 80 k. r.). Pomoc przy określeniu kierunku badań, niezbędnych do takiej oceny, mogą stanowić m. in. przesłanki, na których przepis art. 61 § 2 k. r. opiera pozbawienie władzy rodzicielskiej. Poza koniecznością uwzględnienia ewentualnej trwałej przeszkody w sprawowaniu władzy rodzicielskiej, badania sądu zmierzać więc winny przede wszystkim do wyrobienia sobie poglądu, czy pozwany o ustalenie ojcostwa nie będzie nadużywał powierzonej mu władzy rodzicielskiej lub rażąco zaniedbywał swych obowiązków wobec dziecka.

Okoliczności, które z uwagi na dobro dziecka i interes społeczeństwa mają istotne znaczenie przy podejmowaniu przez sąd decyzji o tym, czy ojcu służyć będzie władza rodzicielska, będą się na ogół sprowadzały do przesłanek dotyczących: a) stosunku ojca do dziecka, b) wzajemnego stosunku rodziców oraz c) kwalifikacji moralnych i postawy społeczno-politycznej ojca.

Ad a) Wyrazem zewnętrznym stosunku pozwanego w sprawie o ustalenie ojcostwa do dziecka jest stopień zainteresowania się losem dziecka jeszcze przed procesem. Fakt takiego zainteresowania poważnie zwiększa prawdopodobieństwo należytego wykonywania władzy rodzicielskiej. Będą to jednak przypadki dość rzadkie, a najczęściej materiał pozwalający na ukształtowanie się poglądu o istocie stosunku do dziecka czerpać będą sądy z przebiegu procesu, z zachowania się pozwanego w tym procesie. W żadnym razie nie można uznać za trafne zapatrywania, jakoby już sam fakt dopuszczenia do procesu dyskwalifikował ojca, jeśli chodzi o jego stosunek do dziecka, i sprzeciwiał się powierzeniu mu władzy rodzicielskiej. Takie ujęcie zagadnienia oznaczałoby kwestionowanie celowości, istnienia art. 56 § 3 k. r., a nadto świadczyłoby o niedocenianiu wychowawczej roli orzeczeń sądowych. Słuszne jest natomiast stanowisko tych sądów, które od zachowania się pozwanego w sprawie, w znacznym stopniu uzależniają decyzję o władzy rodzicielskiej.

Ojciec, który niezgodnie z prawdą przeczy faktowi obcowania cielesnego z matką dziecka, lub nie mając żadnej ku temu podstawy zarzuca jej obcowanie cielesne w okresie poczęcia z innymi mężczyznami, albo też zataja istotne dla określenia wysokości alimentów dane o swych możliwościach zarobkowych i majątkowych, nie daje na ogół gwarancji usprawiedliwiającej powierzenie mu władzy rodzicielskiej. Odmiennie jednak przedstawia się zagadnienie, gdy zgłoszone przez pozwanego wątpliwości co do jego ojcostwa były w pewnej mierze usprawiedliwione, a zajęte przezeń stanowisko w procesie (lub poza nim) daje podstawę do przyjęcia, że z chwilą przekonania go o ojcostwie treścią wyroku sądowego, podejmie on należyte wykonywanie swych obowiązków wobec dziecka. Skuteczność wychowawczego wpływu wyroku na ojca będzie, rzecz oczywista, tym większa, im wszechstronniej została wyświetlona sprawa i ocenione w uzasadnieniu wyniki postępowania dowodowego.

Ad b) Gdy władza rodzicielska należy do obojga rodziców, prawidłowe jej wykonywanie uzależnione jest od harmonijnego ich współdziałania dla dobra dziecka we wszystkich poczynaniach i decyzjach z dzieckiem związanych. Rozłam między rodzicami uzasadnia wniosek o istnieniu trudności w takim współdziałaniu. Wyrazem takiego właśnie poglądu ustawodawcy kodeksu rodzinnego jest przepis art. 437 k.p.c., który nakazuje powierzenie wykonywania władzy rodzicielskiej przy orzeczeniu rozwodu tylko **jednemu** z rodziców, choćby oboje darzyli dziecko uczuciem miłości i przywiązania. Uregulowanie prawne wykonywania władzy rodzicielskiej w przypadkach rozwodu powinno być wskazówką postępowania przy orzekaniu o tej władzy w procesie o ustalenie ojcostwa. Gdy stosunki osobiste rodziców są zadrażnione, a brak jest podstaw do przyjęcia, że ulegną one poprawie, wypadnie na ogół przyjąć, że wspólne wykonywanie przez nich władzy rodzicielskiej zagrażać będzie dobru dziecka. Postępowanie dowodowe powinno zmierzać do wyjaśnienia tych okoliczności, a zwłaszcza do zbadania, jak matka dziecka ustosunkowuje się do ewentualnego sprawowania przez ojca władzy rodzicielskiej i czym uzasadnia swój sprzeciw.

Ad c) Należyte sprawowanie władzy rodzicielskiej wymaga, by rodzice, którzy kierują dzieckiem i kształtują jego osobowość, posiadali odpowiednie właściwości osobiste. Na decyzji przeto o przyznaniu władzy rodzicielskiej pozwanemu w procesie o ustalenie ojcostwa zaważą uzyskane o nim w tym przedmiocie odpowiednie dane (art. 236 k.p.c.).

3. Orzeczenie w wyroku ustalającym ojcostwo o tym, czy ojcu służyć ma władza rodzicielska, będzie więc wynikiem analizy wszystkich przytoczonych wyżej przesłanek, rozpatrywanych zawsze pod kątem widzenia zasady kierującej sądem w sprawach dziecka. Tą zasadą jest wzgląd na dobro dziecka i zawsze z tym dobrem zbieżny w ustroju Polski Ludowej interes społeczeństwa.

Zamieszczone wyżej wytyczne wskazują, że forma orzeczenia o władzy rodzicielskiej, zawartego w wyroku ustalającym ojcostwo, powinna być następująca: „uznać, że X. Y. będzie (nie będzie) służyć władza rodzicielska nad Z".

VIII. Wątpliwości jakie nastręczają się przy wykładni art. 36 § 2 k.r., wymagają wyjaśnienia, że nadanie dziecku nazwiska ojca jest niedopuszczalne, gdy dziecko jest pełnoletnie (art. 38 k.r.), że poza tym jest obligatoryjne, gdy tylko żądają go dziecko lub matka, i wreszcie, że nadanie nazwiska może nastąpić także w przypadku, gdy dziecku — z mocy art. 37 § 2 k.r. — nadane zostało już poprzednio nazwisko męża matki.

*

Sąd Najwyższy zaleca wszystkim sądom wydatne przyśpieszenie postępowania w sprawach o ustalenie ojcostwa oraz ściśle stosowanie w orzecznictwie zasad wyrażonych w powyższych wytycznych, które zmierzają do skutecznej realizacji w stosunku do dzieci urodzonych poza małżeństwem przepisów prawa Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, zapewniających pełną ochronę interesów młodego pokolenia.

17

ZARZĄDZENIE NR 33/53 MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 30 kwietnia 1953 r.

w sprawie powoływania i czynności komisarzy do zakładania ksiąg wieczystych.

W związku z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 grudnia 1952 r. w sprawie powoływania komisarzy do zakładania ksiąg wieczystych (Dz. U. Nr 52, poz. 345) zarządza się co następuje:

§ 1. Komisarzy do zakładania ksiąg wieczystych powołuje się

a) spośród urzędujących notariuszy oraz radców i referendarzy notarialnych,

b) spośród etatowych wzgl. kontraktowych pracowników sądowych, posiadających kwalifikacje wymienione w § 1 p. 2 lit. a) i b) powołanego rozporządzenia.

§ 2. Okres powołania wynosi 1 rok.

§ 3. Osoby powołane spośród notariuszy oraz radców i referendarzy notarialnych pełnią obowiązki komisarzy do zakładania ksiąg wieczystych niezależnie od swych funkcji urzędowych w państwowych biurach notarialnych.
Zatrudnienie tych komisarzy w sądzie nie może przekraczać dwóch dni w tygodniu i w żadnym przypadku nie może powodować chociażby przejściowej nieczynności państwowego biura notarialnego.
Nie należy powoływać na komisarzy kierowników państwowych biur notarialnych, kierowników sekcji w państwowych biurach notarialnych i wizytatorów notarialnych.

§ 4. Spośród osób wymienionych w § 1 lit. b) na komisarzy do zakładania ksiąg wieczystych należy powoływać osoby posiadające dostateczną znajomość przepisów wieczysto-księgowych.

§ 5. Do zakresu działania komisarzy do zakładania ksiąg wieczystych należy:

a) zakładanie ksiąg wieczystych z urzędu i na wniosek

b) rozpoznawanie wniosków w sprawach wieczysto-księgowych, w wyniku których to wniosków na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 listopada 1946 r. o prowadzeniu dotychczasowych ksiąg hipotecznych (gruntowych, wieczystych) po dniu 31 grudnia 1946 r. (Dz. U. Nr 66, poz. 367) mają być zakładane księgi wieczyste, lub urządzone dalsze tomy w postaci nowych ksiąg wieczystych. Uprawnienia komisarzy do zakładania ksiąg wieczystych nie obejmują uprawnień do rozpoznawania wniosków, których przedmiotem są wpisy do już założonych ksiąg wieczystych lub już urządzonych nowych tomów tych ksiąg oraz wniosków o złożenie dokumentów do zbioru.

§ 6. Komisarze do zakładania ksiąg wieczystych pełnią swoje czynności stosując się do regulaminów sądowych.
Wydają oni wszelkie postanowienia w wymienionych wyżej sprawach wieczysto-księgowych i dokonują wpisów do ksiąg wieczystych na podstawie wydanych postanowień.

§ 7. Czynności kancelaryjne w sprawach załatwionych przez komisarzy do zakładania ksiąg wieczystych wykonują sekretariaty właściwych wydziałów (sekcji).

§ 8. Komisarze do zakładania ksiąg wieczystych pełnić będą swe czynności w następujących sądach:

a) Powołani spośród notariuszy oraz radców i referendarzy państwowych biur notarialnych (§ 1 lit. a):

w Sądzie Powiatowym w Kielcach	1
w Sądzie Powiatowym w Chrzanowie	1
w Sądzie Powiatowym dla m. Krakowa	6
w Sądzie Powiatowym w Nowym Sączu	1
w Sądzie Powiatowym w Nowym Targu	1
w Sądzie Powiatowym w Lublinie	1
w Sądzie Powiatowym dla m. Łodzi - Śródmieście	6
w Sądzie Powiatowym w Piotrkowie	1
w Sądzie Powiatowym w Siedlcach	1
w Sądzie Powiatowym Warszawa - Praga	6

b) Powołani spośród etatowych wzgl. kontraktowych pracowników sądowych § 1 lit. b):

w Wydziale Zamiejscowym w Ostrowcu Świętokrzyskim	1
w Sądzie Powiatowym w Miechowie	1
w Sądzie Powiatowym w Krasnymstawie	1
w Sądzie Powiatowym w Lubartowie	1
w Sądzie Powiatowym w Puławach	1
w Wydziale Zamiejscowym w Janowie Podlaskim	1
w Sądzie Powiatowym w Sieradzu	1
w Sądzie Powiatowym w Koninie	1
w Sądzie Powiatowym w Nisku	1
w Sądzie Powiatowym w Łańcucie	1
w Sądzie Powiatowym w Grójcu	1
w Sądzie Powiatowym w Sochaczewie	1
w Sądzie Powiatowym Łódź - Śródmieście	1

Etaty osobowe dla pracowników sądowych, którzy powołani zostaną na komisarzy do zakładania ksiąg wieczystych w wyżej wymienionych pod literą b) sądach zostały zastrzeżone w § 3 zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 lutego 1953 r. Nr Or. I.16 a/5/53 z tym, że dla Sądu Powiatowego w Łańcucie wykorzystany będzie etat, zastrzeżony w Wydziale Zamiejscowym w Rozwadowie.

§ 9. Obywatele Prezesi Sądów Wojewódzkich, w okręgach których stosownie do § 8 pełnić będą swe czynności komisarze do zakładania ksiąg wieczystych zgłoszą Ministerstwu Sprawiedliwości (Departament Kadr i Szkolenia) w terminie do dnia 15 lipca 1953 r. wniosek co do powołania na komisarzy zatrudnionych w państwowych biurach notarialnych notariuszy, radców lub referendarzy notarialnych po uprzednim zasięgnięciu opinii kierowników właściwych państwowych biur notarialnych.
W tym terminie przedstawią również zaopiniowane podanie pozostałych kandydatów z odpowiednimi wnioskami.

Minister Sprawiedliwości: *H. Świątkowski*

18

ZARZĄDZENIE NR 28/53 MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 22 kwietnia 1953 r.

o wykazach statystycznych osób osądzonych z dekr. z dn. 4.III 1953

(Dz. U. Nr 17, poz. 68, 69 i Dz. U. Nr 16, poz. 63, 64)

Na podstawie art. 161 prawa o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 39, poz. 360 za rok 1950) zarządzam, co następuje:

§ 1. Prezesi sądów wojewódzkich i powiatowych oraz przewodniczący wydziałów zamiejscowych sądów powiatowych sporządzają według załączonego wzoru (1 d) miesięczne wykazy osób dorosłych, osądzonych z dekretów z dnia 4.III 1953 r.:

a) o wzmożeniu ochrony własności społecznej (Dz. U. Nr 17, poz. 68/53),

b) o ochronie własności społecznej przed drobnymi kradzieżami (Dz. U. Nr 17, poz. 69/53),

c) o wzmożeniu walki z produkcją złej jakości (Dz. U. Nr 16, poz. 63/53),

d) o ochronie interesów nabywców w obrocie handlowym (Dz. U. Nr 16, poz. 64/53).

§ 2. Przewodniczący wydziałów dla nieletnich sądów powiatowych sporządzają według załączonego wzoru (2 N-a) miesięczne wykazy nieletnich, wobec których orzeczono środek poprawczy i wychowawczy za przestępstwa z dekretów wymienionych w § 1 p. a, b i d.

§ 3. Wykazy przewidziane w § 1 i 2 należy przedstawiać bezpośrednio w 2-ch egzemplarzach Ministerstwu Sprawiedliwości (Wydział Sprawozdawczości i Statystyki) do dnia 5 następnego miesiąca po upływie okresu sprawozdawczego. Ponadto prezesi sądów powiatowych i przewodniczący wydziałów zamiejscowych oraz przewodniczący wydziałów dla nieletnich sądów powiatowych przedstawiają w terminie wyżej wskazanym trzeci egzemplarz wykazu prezesowi sądu wojewódzkiego.

§ 4. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1.IV 1953 r.

Minister Sprawiedliwości: w z. *T. Rek* Podsekretarz Stanu

Str. 1

Wzór Nr 1 d

MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI
Departament Organizacyjno-Administracyjny
Wydział Sprawozdawczości i Statystyki

Załącznik do zarządzenia
Ministra Sprawiedliwości
Nr 28/53, z dnia 22. IV 1953 r

Zatwierdzono przez GUS
dnia 16. IV 1953 r.
za Nr 2732

Instrukcja:

1. Osób osądzonych objętych niniejszym wykazem nie należy podawać w wykazie kwartalnym wzór 3 P.
2. Osoby osądzone z art. 257 § 1 i 2 (i za inne przestępstwa p-ko mieniu) na szkodę interesu publicznego należy podawać wyłącznie w wyk. kwartal. wzór 3 P (5 W).
3. Przy wypełnianiu wykazu liczby w rubr. 3 muszą się równać sumie liczb z rubr. 4, 18, 19 i 20.
4. Liczby z rubr. 4 winny się zgodzić z sumą liczb z rubr. 5, 13 i 15.
5. W pozycji 18 należy wypełnić tylko rubr. 4, podając liczbę osób skazanych z w/w dekretów w postępowaniu doraźnym.

Okręg Sądu Wojewódzkiego w . . . .

Sąd Powiatowy * Wojewódzki w . . . .

W Y K A Z

osób dorosłych osądzonych
przez Sąd Powiatowy * — Wojewódzki w . . . .
z dekretów z dnia 4. III 1953 r. (Dz. U. Nr 17,
poz. 68 i 69, Dz. U. Nr 16, poz. 63 i 64),

za mc . . . . 1953 r.

Miejsce na korespondencje

L. dz. . . . . dnia . . . . 1953 r.

Do . . . .

. . . .

. . . .

Przesyła się zgodnie z zarządzeniem Nr 28/53
Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.IV 1953 r. . . . .

Zał. . . . . PREZES SĄDU

* Niepotrzebne skreślić

Str. 2

Lp.	Rodzaj przestępstwa	Ogólna liczba osób osądzonych	Ogólna liczba osób skazanych	Skazano na karę: śmierci	pozbawienia wolności: poniżej 6 mies.	6 miesięcy	pow. 6 m. do 1 roku	pow. 1 roku do 2 lat	pow. 2 lat do 5 lat	powyżej 5 lat	dożywotnio	Razem	w tym (rubr. 13) z war. zaw.	grzywny samoistnej	grzywny obok pozbaw. woln.	przepadek mienia	uwolniono od kary	uniewinniono	umorzono postęp. z rep. Kp. (K)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
I	Dekr. o wzmoż. ochr. wł. społ. (Dz. U. Nr 17, poz. 68)																		
1	art. 1 § 1												X	X					
2	art. 1 § 2												X	X					
3	art. 1 § 3												X	X					
4	art. 1 § 4												X	X					
5	art. 2												X	X					
6	art. 3 § 1												X	X					
7	art. 3 § 2												X	X					
II	Dekr. o ochr. wł. sp. przed drobn. kradz. (Dz. U. Nr 17, poz. 69)																		
8	art. 1 § 1													X					
9	art. 1 § 2																		
10	art. 2													X					
III	Dekr. o wzmoż. walki z prod. złej jakości (Dz. U. Nr 16, poz. 63)																		
11	art. 1 § 1																		
12	art. 1 § 2													X					
IV	Dekr. o ochr. inter. nabyw. w obr. handl. (Dz. U. Nr 16, poz. 64)																		
13	art. 1 § 1																		
14	art. 1 § 2													X					
15	art. 2																		
16	art. 3																		
17	art. 4																		
18	Razem																		
19	w tym w post. doraźn.																		

Wykaz sporządził:
(podpis)

. . . . dnia 1953

Prezes Sądu
(podpis)

Str. 1

Wzór Nr 2 N-a

MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI
Departament Organizacyjno-Administracyjny
Wydział Sprawozdawczości i Statystyki

Załącznik do zarządzenia
Ministra Sprawiedliwości
Nr 28/53, z dnia 22. IV 1953 r.

Uwaga: Nieletnich objętych tym wykazem należy podawać również w wykazie miesięcznym 1 N-a.

Zatwierdzono przez GUS
dnia 16. IV 1953 r.
za Nr 2733

Okręg Sądu Wojewódzkiego w . . . .

Wydział dla Nieletnich

Sądu Powiatowego w . . . .

WYKAZ

nieletnich, wobec których orzeczono środek poprawczy i wychowawczy za przestępstwa z dekretów z dn. 4. III 1953 r. (Dz. U. Nr 17, poz. 68, 69 oraz Dz. U. Nr 16, poz. 64).

za mc . . . . 1953 r.

Miejsce na korespondencję

L. dz. . . . . dnia . . . . 1953 r.

Do . . . .

. . . .

. . . .

Załączony wykaz przesyła się zgodnie z zarządzeniem Nr 28/53 Ministra Sprawiedliwości z dnia 22. IV 1953 r.

PRZEWODNICZĄCY WYDZIAŁU

Str. 2

Nieletni w wieku od 13 — 17 lat.

Lp.	Rodzaj przestępstwa	Orzeczono					
		Ogółem	Zakład poprawczy	Zakład poprawczy z zawieszeniem	Zakład wychowawczy	Dozór kuratora	Inny środek wychowawczy
1	2	3	4	5	6	7	8
I	Dekr. o wzmoż. ochr. wł. społecznej (Dz. U. Nr 17 poz. 68).						
1	art. 1 § 1						
2	art. 1 § 2						
3	art. 1 § 3						
4	art. 1 § 4						
5	art. 2						
6	art. 3 § 1						
II	Dekr. o ochr. wł. społecznej przed drobnymi kradzieżami (Dz. U. Nr 17, poz. 69).						
7	art. 1 § 1						
8	art. 1 § 2						
9	art. 2						
III	Dekr. o ochr. inter. nabywców w obr. handl. (Dz. U. Nr 16, poz. 64).						
10	art. 1 § 1						
11	art. 1 § 2						
12	art. 2						
IV	Inne z dekretów z dnia 4. III. 1953 r.						
13	Razem						

Nieletni w wieku do lat 13

Lp.	Rodzaj przestępstwa	Ogółem	Zakład poprawczy	Zakład poprawczy z zawieszeniem	Zakład wychowawczy	Dozór kuratora	Inny środek wychowawczy
I	Dekret o ochr. wł. społ. przed drobn. kradzieżami (Dz. U. Nr 17, poz. 69).						
1	art. 1 § 1						
2	art. 1 § 2						
3	art. 2						
II	Dekret o ochr. inter. nabywców w obr. handl. (Dz. U. Nr 16, poz. 64).						
4	art. 1 § 1						
5	art. 1 § 2						
6	art. 2						
III	Inne z dekretów z dn. 4. III. 1953 r.						
7	Razem						

Dnia . . . . 1953 r.

Wykaz sporządził
(podpis)

Przewodniczący Wydziału
(podpis)

19

OBWIESZCZENIE

o osobach ubezwłasnowolnionych

Lista Nr 2 (dokończenie)

a) ubezwłasnowolnieni całkowicie:

Nazwisko i imię	data i miejsce urodzenia	imiona rodziców i nazwisko rodowe matki
Mainka Józef	3 czerwca 1920 r. w Grodyni Wielkiej	Teodor i Jadwiga
Mańkowska Anna		Marian i Julianna Kicińska
Miązka Henryk	21 sierpnia 1921 r.	Antoni i Agnieszka
Maślanka Kazimierz	27 kwietnia 1915 r. w Nakonowie	
Mikołajczyk Stanisław		Stanisław
Mierzejewski Wincenty	7 kwietnia 1925 r. w Swajczowie	Kasper i Berra Tarnogórska
Miller Ludwik	15 października 1923 r. w Rohatynie	Karol i Michalina
Michalik Anna	27 maja 1902 r. w Nakle Śląskim	Jakub i Rozalia Wiśniowska
Mrozek Zofia	13 września 1905 r. w Żerdzinach	Wiktor i Adelfina
Muchowski Franciszek	31 lipca 1901 r.	
Mucha Wiktoria	19 kwietnia 1919 r. w Kasince Małej	Józef i Franciszka Wróbel
Myślin Waleria	21 grudnia 1893 r. w Poczęśnie	Ferdynand i Teresa
Nagły Stanisław	22 lutego 1913 r. w Ujejscu	Kajetan i Marianna Zych
Nawrat Józef	3 lipca 1892 r. w Sielcu	Tomasz i Maria Mazel
Niga Michał	18 września 1930 r. w Poradach	Jan i Anna Razik
Nowak Jadwiga	5 maja 1900 r. w Bielszowicach	Wilhelm i Marta
Oliwa Helena	7 lipca 1912 r. w Łucku	Bolesław i Feliksa Macierzyńska
Orłowska Anna	6 stycznia 1909 r.	Michał i Maria
Ossowski Franciszek	7 stycznia 1879 r.	Jan
Ottma Ludwik	8 maja 1903 r. w Radoszowach	Stanisław i Maria
Pal Bronisława	9 stycznia 1915 r. w Stradomiu	Ignacy i Julianna
Panek Zofia	14 października 1923 r. w Krakowie	
Parzelski Stanisław	11 stycznia 1907 r. w Skale	Józef i Marianna Ziarkowska
Paździor Maria	17 lutego 1903 r. w Koszutce	Paweł i Zuzanna
Petrykowska Leonardyna	9 sierpnia 1892 r.	Ludwik i Katarzyna
Pintscher Julia	27 maja 1919 r. w Starym Sączu	Maria
Ploch Hildegarda	16 maja 1933 r.	Paweł
Pluszczyk Jerzy	11 stycznia 1925 r. w Wełnowcu	Maksymilian i Maria Kornke
Płotnik Elżbieta	28 grudnia 1919 r. w Rzędowie	Jakub i Józefa
Poligała Maria	26 marca 1926 r. w Tarnowie	Maria
Pohl Stanisław	16 października 1910 r.	
Podbiera Zygmunt	24 kwietnia 1904 r. w Kalinowej	Marian i Katarzyna
Poradzisz Andrzej	23 listopada 1899 r.	
Prętki Mieczysław	2 stycznia 1913 r. w Zajączkowie	Walenty i Pelagia Major
Pytlik Wiktor	24 lipca 1907 r. w Zawodziu	Paweł i Julia
Racka Ludwika	27 lutego 1926 r. w Rzężęcinie	Ksawery i Marianna Ołas
Rauszer Józefa	1875 r.	Józef i Katarzyna Kaźmierska
Rebel Małgorzata	29 kwietnia 1901 r. w Królewskiej Hucie	Edmund i Waleska
Reising Maria	2 kwietnia 1895 r.	Jan i Anna Markiewicz
Reinhardt Anna	19 listopada 1919 r. w Rogach	Wincenty i Joanna Bożek
Rejent Emil	14 maja 1932 r. w Jarosławiu	
Reszka Edward	1 stycznia 1905 r.	Tomasz
Rocławska Marianna	8 kwietnia 1934 r.	Amelia
Rożałowska Wincentyna	22 stycznia 1907 r.	Stanisław i Maria
Skotarek Leon	18 kwietnia 1906 r. w Essen	
Skóra Józefa	1914 r.	Jan i Karolina Skóra
Sołtysik Stanisław	6 kwietnia 1868 r. w Bobrownikach	Józef i Agnieszka Gajdzik
Stefański Jerzy	30 sierpnia 1931 r. we Włocławku	Bronisław i Helena
Sibig Józef	17 kwietnia 1899 r.	
Sieradzki Andrzej	20 listopada 1909 r.	Piotr i Zuzanna
Smolorz Wanda	6 marca 1932 r. w Rudzie	Leon i Helena
Sobczak Helena żona Edwarda		
Sokołowska Maria	26 grudnia 1897 r. w Bezmiechowie	Ludwik i Rozalia
Sokołowski Andrzej	10 października 1912 r. w Dęblinie	Bolesław i Maria Kowalska
Sośniok Berta	2 kwietnia 1904 r. w Bobrku	Franciszek i Julia Deptalla
Sromka Józef	27 kwietnia 1929 r. w Lipinach	Mikołaj i Gertruda
Stopnicki Włodzimierz	4 kwietnia 1897 r.	
Szczytyński Mieczysław	7 grudnia 1914 r. w Grzymałowie	Kazimierz i Cecylia Hantke
Strużek Lucyna	15 marca 1897 r. w Kozienicach	Seweryn Królikowski i Józefa Rościszewska
Szabatura Anna	16 października 1915 r.	Michał i Maria
Szafarczyk Ludwik	10 kwietnia 1930 r. w Koźlu	Ludwik i Karolina
Starzec Augustyna	11 czerwca 1885 r. w Kuźni Raciborskiej	Józef i Maria
Stępniak Zygmunt	15 listopada 1911 r.	Władysław i Katarzyna
Stelmach Reinhold	20 sierpnia 1910 r. w Kępnie	Karol i Anna
Szofer Wiktoria	20 grudnia 1896 r. w Rapaku	Jan i Stanisława Dombrowszczak
Szymankiewicz Michał	27 sierpnia 1911 r. w Topoli Małej	Michał i Stanisława
Tkaczyk Jan	22 kwietnia 1898 r. w Sokołówce	Mikołaj i Anna
Tiahnybok Helena	28 grudnia 1903 r.	Józef i Maria Kwik
Tonder Andrzej	16 listopada 1891 r. w Chrustowie	Józef i Konstancja

Nazwisko i imię	data i miejsce urodzenia	imiona rodziców i nazwisko rodowe matki
Tyburska Sabina	1 listopada 1904 r. w Sierpcu	Franciszek i Wiktoria Niedzińska
Walkowski Leon	27 czerwca 1915 r. w Karsinie	Franciszek
Wiertelorz Teodor	8 listopada 1903 r. w Raciborzu	Józef i Joanna Socha
Winnicka Zofia	24 grudnia 1909 r. w Radomiu	Seweryn Witold i Maria Janina Wisłocka
Witulska Joanna	11 maja 1896 r.	
Wizor Marianna	23 marca 1895 r. w Wydzierzewicach	Tomasz Nowaczyński i Agnieszka Retz
Wróbel Alojzy Jan	14 czerwca 1906 r. w Bytomiu-Rozbark	Piotr i Maria
Wróblewska Stanisława	8 listopada 1908 r. w Poznaniu	
Wójcik Barbara	24 lipca 1917 r. w Szczercowie	Julian i Józefa Kwiatkowska
Zając Rudolf	14 listopada 1912 r. w Raciborzu	Jan i Alojzy

Lista Nr 3

a) ubezwłasnowolnieni całkowicie:

Nazwisko i imię	data i miejsce urodzenia	imiona rodziców i nazwisko rodowe matki
Banaszek Ludwika	19 września 1892 r.	
Błazik Teodor	15 grudnia 1927 r. w Łagowie	Stanisław i Marta
Bochenek Maria	29 sierpnia 1913 r. w Kątach	Józef i Aniela Ziajka
Danielczyk Jadwiga	30 kwietnia 1920 r. w Kobielicach	
Kuczek Maria	28 października 1903 r. w Zdrochcu	
Kwiecień Stanisław	3 grudnia 1915 r. w Radlinie	Andrzej i Marianna Rzepa
Majewska Krystyna	15 marca 1933 r.	Hipolit i Zuzanna Koniecזna
Mrugała Stefania	21 marca 1930 r. w Międzyczerwiennym	
Różalska Teresa	27 lipca 1931 r.	
Stankiewicz Genowefa	21 marca 1924 r.	Bronisław i Maria
Stelmaszewski Anatoliusz Wiktor	11 marca 1922 r. w Kielcach	Bronisław i Emilia Mróz
Szofer Wiktoria	20 grudnia 1896 r. w Rapaku	Jan i Stanisława Dąbrowszczak
Sokołowski Tadeusz	19 lipca 1911 r. w Krzywym-Stoku	Michał i Marianna
Stuba Jan	20 października 1910 r. w Szemudzie	Józef i Marta Lehmann
Trytek Julia	1 lutego 1928 r.	
Trytek Józefa	24 lutego 1924 r.	
Wachowiak Stanisław	1 maja 1885 r.	
Wróblewska Stanisława	8 listopada 1908 r. w Poznaniu	
Związek Tytus	4 stycznia 1929 r. w Warszawie	Czesław i Jadwiga Marzec

b) ubezwłasnowolnieni częściowo:

Nazwisko i imię	data i miejsce urodzenia	imiona rodziców i nazwisko rodowe matki
Iwaszkiewicz Kazimierz	27 lutego 1902 r. w Moszkowie	
Komorowski Dominik	4 sierpnia 1889 r.	Katarzyna Komorowska
Kowalicka Marianna	16 kwietnia 1919 r. w Beczkowie	Wojciech i Katarzyna Sinczak
Kupka Władysław	25 kwietnia 1914 r.	Franciszek i Anna
Monkos Franciszek	1 grudnia 1905 r. w Lublińcu	Juliusz i Maria
Napierała Władysława	23 kwietnia 1922 r. w Wojnowicach	Franciszek i Maria Gruszczyńska
Pilch Józef	30 marca 1902 r. w Niepołomicach	Jan i Emilia Biernat
Sladek Albina		
Zieleniewska Zofia	11 listopada 1900 r. w Warszawie	Kryspin i Aniela Gierytz

20

PISMO OKÓLNE Nr 5/53

z dnia 26 maja 1953 r.

w sprawie prawidłowego adresowania listów i przesyłek skierowanych do Ministerstwa Sprawiedliwości.

Nadsyłane przez jednostki podległe do Ministerstwa Sprawiedliwości listy i przesyłki adresowane są bez wskazywania właściwych jednostek organizacyjnych (departamentów i samodzielnych wydziałów) wskutek czego obieg tych pism przedłuża się.

Wobec tego, że jednostki podległe znają strukturę organizacyjną Ministerstwa — Gabinet Ministra prosi o określanie w korespondencji właściwego dla załatwiania spraw departamentu lub samodzielnego wydziału.

Dyrektor Gabinetu Ministra *M. Matwinowa*

Tłoczono z polecenia Ministra Sprawiedliwości i Prokuratora Generalnego Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej

Zakłady Graficzne i Wydawnicze Dom Słowa Polskiego. Zam. 2547/c z dn. 20.V.53 r. Druk ukończono w maju 1953 r. Nakład 2.750 + 50. 4-B-15270.